

Kaderbrief 2021-2024

Inleiding

Jaarlijks maakt Veiligheidsregio Fryslân een kaderbrief waarin ontwikkelingen worden geschetst die (waarschijnlijk) invloed gaan hebben op de meerjarenbegroting. De kaderbrief van dit jaar heeft een wat ander karakter dan de afgelopen jaren. Naast een beperkt aantal inhoudelijke ontwikkelingen kent deze kaderbrief één thema dat bijzondere aandacht vraagt, namelijk de toekomstbestendige bedrijfsvoering.

Het afgelopen jaar was het onderwerp zeer bepalend. Een eerste benchmarkonderzoek van Berenschot, een verdiepend vervolgonderzoek van Berenschot en uiteindelijk een verdere concretisering over de organisatorische en financiële gevolgen. Al deze onderdelen toonden aan dat de grens is bereikt; dat het noodzakelijk is om te investeren om de basis op orde te houden.

Het dagelijks bestuur onderschrijft deze investering. Veiligheidsregio Fryslân heeft vanaf het begin met minimale middelen gewerkt. Dat dit ooit zou leiden tot de grenzen van het kunnen, is geen verrassing. Toen het algemeen bestuur in 2014 tijdelijk extra € 620.000 investeerde in de ondersteuning was al duidelijk dat dit uitdagend zou zijn. Een beeld dat bevestigd werd in de jaarrekening 2018 en bestuursrapportages 2019, met zichtbare exploitatietekorten van vergelijkbare grootte. Met de aanvullende onderzoeken van Berenschot wordt nog meer onderschreven dat investeren noodzakelijk is. Tegelijkertijd beseft het dagelijks bestuur dat de benodigde investering fors is en op een voor Friese gemeenten moeilijk moment komt. Het dagelijks bestuur voelt de verantwoordelijkheid om in deze context tot een verstandige keuze te komen.

Zoals u van ons gewend bent, doen wij dat niet alleen. Vandaar dat in deze kaderbrief een expliciete keuzemogelijkheid voorligt als het gaat om het investeren in een toekomstbestendige bedrijfsvoering voor Veiligheidsregio Fryslân. Hierin zijn twee varianten zichtbaar. Deze leggen wij graag aan u, de beide bestuurscommissies, voor. Daarnaast gaan wij in gesprek met de gemeenteambtenaren Financiën, Veiligheid en Gezondheid en de gemeentesecretarissen om ook bij hen input op te halen voor en tegen beide varianten.

Uiteindelijk zal dit resulteren in een eenduidig voorstel dat wordt opgenomen in de conceptkaderbrief die wij eind november naar de Friese gemeenten sturen voor zienswijze. Zo denken wij te kunnen komen tot een besluit dat haalbaar is en het meeste recht doet aan de belangen van alle partijen.

Vriendelijke groet,

Dagelijks bestuur

Landelijke ontwikkelingen

Omgevingswet

Een belangrijk doel van de Omgevingswet is het bereiken en behouden van een gezonde en veilige leefomgeving. Als Veiligheidsregio Fryslân, waar gezondheid en veiligheid gebundeld zijn in één organisatie, weten we als geen ander dat de inrichting van de omgeving impact heeft op de beleefde gezondheid en veiligheid. Vandaar dat we nauw samenwerken met de Friese gemeenten om te ondersteunen bij de vraag hoe gezondheid en veiligheid in het omgevingsbeleid een plek kunnen krijgen.

Dat gezondheid en veiligheid zo'n prominente rol hebben in het omgevingsbeleid is iets dat we nu al merken. Vooral de GGD wordt merkbaar vaker geconsulteerd bij omgevingsgerelateerde vraagstukken. Een stijging van vragen waar we buitengewoon content mee zijn, aangezien de impact op de gezondheid vaak onderbelicht bleef bij ruimtelijke ordeningstrajecten. Wel brengt dit met zich mee dat deze vraagstijging niet binnen de huidige formatie kan worden georganiseerd. Het opnemen van uitbreiding aan capaciteit is nu nog te prematuur, gelet op het feit dat gemeenten middenin de organisatie van de Omgevingswet zitten. Eind 2020 volgt daarom een duiding van de financiële en inhoudelijke consequenties van de invoering van de wet.

Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra)

De status van de invoering van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren is nog ongewijzigd, namelijk dat het nog steeds onduidelijk is wat de gevolgen zijn voor medewerkers van veiligheidsregio's. Het is uitgesloten dat personeel van de veiligheidsregio's als enige blijft vallen onder de CAR-UWO. Vandaar dat de organisatie zich voorbereidt om in 2020 de overgang en implementatie van de nieuwe wet voor te bereiden. Hiervoor zijn eerder incidentele middelen beschikbaar gesteld. Pas wanneer er meer duidelijkheid is, kunnen we inzichtelijk maken of de wet structurele financiële gevolgen heeft.

Evaluatie Wet veiligheidsregio's (Wvr) & wijzigingsvoorstel Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)

Eind 2020 brengt de evaluatiecommissie Wvr haar onderzoeksrapport uit naar de doeltreffendheid en de effecten van de Wet veiligheidsregio's en onderliggende regelgeving in de praktijk. Het is zeer waarschijnlijk dat deze evaluatie vanaf 2021 bestuurlijke, organisatorische en/of financiële gevolgen heeft voor VRF. Daarnaast is in 2019 een wetswijziging voorbereid van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Doel hiervan is versterking van de legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen. Op het moment van schrijven van deze kaderbrief is de samenhang met de evaluatie Wvr en de impact van de uiteindelijke wijzigingen Wgr nog onvoldoende duidelijk. Wel is duidelijk dat een wetwijziging betekent dat de gemeenschappelijke regeling VRF moet worden aangepast.

Overkoepelende ontwikkelingen

Operatie doorlichting begroting

Iedere drie jaar licht Veiligheidsregio Fryslân kritisch de begroting door. Welke posten zijn niet realistisch geraamd? De operatie van drie jaar terug leverde een structureel voordeel op van € 490.000, door vooral een aantal financieel technische aanpassingen. De operatie van dit jaar laat zien dat de ruimte echt wel uit de begroting is. Alle onderzochte thema's zijn realistisch geraamd, en bevatten geen overbodige ruimte.

Sterker nog, door een onoverkomelijke uitzetting op het gebied van verzekeringen komt het eindresultaat van deze operatie op een nadeel van € 100.000. Achtergrond bij deze uitzetting is dat geen enkele verzekeraar bereid was om een offerte uit te brengen voor een ongevalverzekering voor repressief personeel. De huidige verzekeraar wilde uiteindelijk wel continueren, maar met een beperktere dekking tegen een veel hogere prijs.

Daarmee past dit resultaat in de signalen die eerder zijn afgegeven: de begroting van de veiligheidsregio is sober en schraal.

Toekomstbestendige Bedrijfsvoering

Aanleiding

Eén van de financiële spelregels binnen Veiligheidsregio Fryslân is dat er geen directe koppeling is tussen het budget van het primair proces en de overhead. Zo voorkomen we dat er onnodig lucht in de begroting ontstaat. In plaats daarvan voert Veiligheidsregio Fryslân iedere vier jaar een benchmark uit om te kijken of de kwantiteit van de overhead enigszins in de pas loopt.

Vorig jaar is voor de tweede maal de benchmark uitgevoerd. Uit dit onderzoek van Berenschot bleek dat de overhead van Veiligheidsregio Fryslân 'knap en krap' is georganiseerd: zo'n 30% lager dan in vergelijkbare organisaties. Omgezet in geld betekent dit in dat Veiligheidsregio Fryslân gemiddeld met € 3,1 miljoen minder de ondersteunende diensten organiseert dan vergelijkbare organisaties. Een verschil dat alleen maar groter wordt door de taakstelling bij bedrijfsvoering, die ervoor zorgt dat in 2020 nog eens € 310.000 minder beschikbaar is.

Vervolgonderzoek

Het dagelijks bestuur heeft vervolgens Berenschot gevraagd inzichtelijk te maken welke risico's de organisatie loopt als gevolg van deze lage overhead. En welke investering nodig is om deze risico's te managen. In dit vervolgonderzoek, dat als bijlage is toegevoegd, concludeerde Berenschot dat de krapte binnen bedrijfsvoering inmiddels zodanig is dat de veiligheidsregio 'door de bodem dreigt te zakken'. Een investering van € 1,3 miljoen acht Berenschot bestuurlijk realistisch om een kwalitatief goede bedrijfsvoering te houden. Daarnaast adviseert Berenschot om incidenteel € 300.000 - € 500.000 te investeren in het op orde brengen van informatiemanagement, wat zal leiden tot concreet uitgewerkte businesscases die op een later moment aanvullende middelen vragen.

Sober en goedkoop

Nu is dit het advies van Berenschot. Veiligheidsregio Fryslân is er de organisatie niet naar om klakkeloos dit advies om te zetten in een vraag voor extra middelen. Niet voor niets kenmerkt 'sober en goedkoop' onze veiligheidsregio vanaf het begin. Uitzettingen zijn veelal opgevangen met incidentele voordelen. Taakstellingen als gevolg van bezuinigingsoperatie 'Skerp', de regionalisering van de brandweer en 'Operatie Stofkam 2016' hebben miljoenen uit de begroting gehaald. Dit draagt er mede aan bij dat gemeenten bijna € 10 miljoen minder voor brandweer en rampenbestrijding betalen dan zij hiervoor vanuit het gemeentefonds ontvangen.

Deze instelling past bij Fryslân en draagt bovendien bij aan het gezond houden van de gemeentelijke financiën. Zeker nu veel Friese gemeenten druk ervaren op hun begroting, begrijpt de veiligheidsregio des te meer dat iedere euro extra goed onderbouwd moet zijn. Niettemin geeft Berenschot dit jaar een niet te negeren signaal af: de krapte binnen de bedrijfsvoering is inmiddels zodanig, dat de veiligheidsregio 'door de bodem dreigt te zakken'.

Substantiële risico's

Vandaar dat het dagelijks bestuur heeft onderzocht op welke terreinen de organisatie risico's loopt. De resultaten van dit onderzoek zijn als bijlage bij de kaderbrief toegevoegd. Uit dit onderzoek blijkt dat de huidige krappe bezetting leidt tot substantiële risico's. Zo neemt de kwaliteit van het primaire

proces fors af, zijn data onbetrouwbaar en onvolledig, is er geen anticipatie mogelijk op wet- en regelgeving en grote ontwikkelingen, is er een grote kans op grove rechtmatigheidsfouten en is er een grote kans op datalekken.

Risico's die een dusdanige impact op de organisatie hebben dat het noodzakelijk is om hierop te investeren. Het dagelijks bestuur acht het daarom noodzakelijk om hierop te investeren door € 1,3 miljoen structureel beschikbaar te stellen inclusief het terugdraaien van de eerder ingeboekte taakstelling. Verder zijn voor de komende jaren op een aantal gebieden incidentele middelen nodig, waaronder het maken van een uitgewerkt informatiemanagementplan (IM-plan).

Dit is een substantiële investering die het dagelijks bestuur tegelijkertijd nodig acht. Een investering die belangrijke risico's beperkt, die achterstallig onderhoud repareert en die de bedrijfsvoering van de veiligheidsregio in staat stelt om de ondersteuning van de brandweezorg, publieke gezondheidszorg en crisisbeheersing op orde te houden.

Keuzemogelijkheid: variant 1 of 2

Naast de investering om de essentiële basis op orde te houden is een inhaalslag nodig op het vlak van informatiemanagement. Het advies van Berenschot is om een IM-plan te concretiseren. Hier vloeien businesscases uit, die inzichtelijk maken of dan wel hoe de investering zich terugverdient, zowel financieel als kwalitatief. Het dagelijks bestuur onderzoekt twee varianten hoe hiermee om te gaan. De eerste variant gaat uit van het advies van Berenschot. Hierin wordt geadviseerd om de businesscases separaat naar het bestuur te brengen, zodra deze volledig zijn uitgewerkt. De definitieve investering is daarmee onzeker, maar gebaseerd op een zorgvuldige besluitvorming, aangezien de plannen in detail zijn uitgewerkt. De financiële samenvatting is dan als volgt:

Samenvatting variant 1 (businesscases volgen later separaat)	2020	2021	2022	2023
Investering risico's structureel	€ 295.000	€ 995.000	€ 995.000	€ 995.000
Investering risico's incidenteel	€ 250.000	€ 475.000	€ 320.000	€ 57.500
Informatiemanagement op orde brengen	€ 200.000	€ 200.000	€ 0	€ 0
Businesscases	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Taakstelling terugdraaien	€ 310.000	€ 310.000	€ 310.000	€ 310.000
Totaal structureel	€ 1.055.000	€ 1.980.000	€ 1.625.000	€ 1.362.500

Een alternatief is om de businesscases op voorhand te begroten en te maximaliseren. Daarmee ontstaat duidelijkheid vooraf, en daarmee rust in de gemeentelijke begrotingen voor de komende jaren. Daarnaast kan de organisatie eerder beginnen met het op orde brengen van informatiemanagement. Een inschatting van de globale kosten van de onderwerpen die nu voorzien worden, gaat uit van een structurele investering van € 1,2 miljoen. De financiële samenvatting van deze variant ziet er zo uit:

Samenvatting variant 2 (businesscases vooraf inschatten)	2020	2021	2022	2023
Investering risico's structureel	€ 295.000	€ 995.000	€ 995.000	€ 995.000
Investering risico's incidenteel	€ 250.000	€ 475.000	€ 320.000	€ 57.500
Informatiemanagement op orde brengen	€ 200.000	€ 200.000	€ 0	€ 0
Businesscases	€ 545.000	€ 1.563.000	€ 1.399.000	€ 1.209.000
Taakstelling terugdraaien	€ 310.000	€ 310.000	€ 310.000	€ 310.000
Totaal structureel	€ 1.600.000	€ 3.543.000	€ 3.024.000	€ 2.571.500

Het dagelijks bestuur vraagt aan beide bestuurscommissies (14 november 2019), de gemeenteambtenaren (6 november 2019) en de gemeentesecretarissen (18 november 2019) advies over welke van deze varianten als uitgangspunt in de kaderbrief opgenomen moet worden. Op 28 november neemt het dagelijks bestuur een definitief besluit, waarna de kaderbrief naar de gemeenten gaat voor zienswijzen.

Gevolgen 2020

Voor beide varianten geldt dat deze in 2020 al tot financiële gevolgen leiden. Nu is, na Prinsjesdag, al duidelijk dat 2020 een financieel lastig jaar gaat worden voor de Friese gemeenten. Het dagelijks bestuur wil daarom de Friese gemeenten tegemoetkomen door de investering in 2020 te dekken uit de

egalisatiereserve van Veiligheidsregio Fryslân. Weliswaar wordt hiermee een stevig beroep gedaan op onze egalisatiereserve, maar reserves zijn er juist om gebruikt te worden in lastigere tijden. Omdat we daarmee gaan afwijken van het financieel beleid van de veiligheidsregio waarin staat dat de reserve ten minste 2% van de begrotingsomvang moet bedragen, is een besluit om hiervan eenmalig te mogen afwijken nodig. Het dagelijks bestuur acht dit besluit uitlegbaar, gelet op de financiële situatie van de gemeenten en het belang van Veiligheidsregio Fryslân.

Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen – Gezondheid

Rijksvaccinatieprogramma

Het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) is per 1 januari 2019 gedecentraliseerd. Door een wijziging van de Wet publieke gezondheid (Wpg) is de uitvoering van het RVP onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van de gemeenten gekomen, met name om de samenhang tussen de uitvoering van het RVP en de jeugdgezondheidszorg (JGZ) te borgen.

In 2020 krijgen we te maken met uitbreiding van het RVP. De maternale kinkhoestvaccinatie wordt vanaf 16 december 2019 aan het RVP toegevoegd. We houden daarnaast rekening met het aanbieden van de rotavirusvaccinatie. Vooralsnog is de implementatie hiervan door de staatssecretaris uitgesteld. We zullen het bestuur hiervan op de hoogte houden. GGD Fryslân bereidt in 2020 de uitbreiding van de HPV-vaccinatie voor. Vanaf 2021 krijgen alle kinderen de HPV-vaccinatie op 9-jarige leeftijd, met ook een vaccinatiemogelijkheid tijdens de meningokokken ACWY-vaccinatie op 14-, 16- en 17-jarige leeftijd. Alle uitbreidingen binnen het RVP worden voorlopig vergoed door het RIVM. Dit is naar verwachting van invloed op de begroting van 2020 en verder. We zullen het bestuur hiervan op de hoogte houden.

Zorg en veiligheid

Sinds mei 2019 kent Fryslân een Meld- en Adviespunt niet acute hulpvraag welke bij de GGD is ondergebracht. Dit meldpunt richt zich op het vroeg signaleren van een sociaal kwetsbare groep met vaak een meervoudige problematiek en is een pilot welke tot eind van dit jaar loopt. De pilot komt voort uit een van bouwstenen vanuit 'De Friese aanpak personen met verward gedrag'.

Daarnaast heeft het Centrum voor Criminaliteit en Veiligheid (CCV) in opdracht van de GGD een onderzoek uitgevoerd, met als doel om op het gebied van zorg en veiligheid de behoeften van gemeenten en ketenpartners op te halen en welke rol de GGD daarin mogelijk kan spelen. De opbrengst is meegenomen in de ontwikkeling van de portefeuille zorg & veiligheid. Dit is een van de vier thema's in het meerjarenbeleidsplan waarbij aan de GGD gevraagd is een voorstel te schrijven en deze aan de Bestuurscommissie Gezondheid voor te leggen.

De onderwerpen hierbij zijn: De borging van de Aanpak ter Voorkoming van Escalatie en de implementatie van de Wet verplichte ggz. Hiervoor worden twee besluiten gevraagd. Voor de realisatie van de AVE is € 45.000,- nodig. Voor de Wvggz vragen we € 483.000,-.

Op grond van een besluit van het portefeuillehoudersoverleg Sociaal Domein Fryslân (SDF) van 26 april 2018 is een verkenning gestart naar de structurele borging vanaf 2020 van de gemeentelijke inzet bij aanpak Personen met Verward Gedrag (PmVG) bij GGD Fryslân. Het gaat hierbij zowel om de bestuurlijke, de organisatorische als de financiële borging. Deze verkenning loopt nog en de uitkomsten zullen in 2020 worden beschreven in een voorstel zorg en veiligheid fase 2.

Kansrijke start

In september 2018 heeft het ministerie van VWS het landelijk actieprogramma 'Kansrijke Start' gepresenteerd. Dit actieprogramma heeft tot doel om meer kinderen een kansrijke start te geven. Om ervoor te zorgen dat meer kinderen een kansrijke start krijgen, zet dit actieprogramma in op extra ondersteuning voor kwetsbare gezinnen, inclusief gezinnen, waar al dan niet tijdelijk, sprake is van een kwetsbare opvoedsituatie, rondom bewust zwanger worden, een gezonde zwangerschap en veilig ouderschap. Daarbij is een goede koppeling tussen het medische en het sociale domein inclusief de publieke gezondheid essentieel. Gemeenten en de jeugdgezondheidszorg spelen daarbij een belangrijke rol. Om invulling te geven aan het bovengenoemde actieprogramma, zullen wij in 2020 en 2021 de provinciale coördinatie verzorgen.

Er worden steeds verdere ketenafspraken gemaakt over multidisciplinaire samenwerking tussen partijen in de geboortezorg en de jeugdgezondheidszorg, in goede aansluiting op het sociale domein. Door het aanbieden van zorg door de jeugdgezondheidszorg, bijvoorbeeld in de vorm van prenatale huisbezoeken, al tijdens de zwangerschap op te starten ziet de overheid mogelijkheden sneller ondersteuning en hulp te bieden aan kwetsbare gezinnen. Om dit mogelijk te maken bereidt de landelijke overheid een wetswijziging voor zodat zorg tijdens de zwangerschap door de jeugdgezondheidszorg binnen de Wet publieke gezondheid verankerd wordt. Voor de uitvoering van deze extra wettelijke taak is het de verwachting dat vanaf 2021 de gemeenten via het gemeentefonds

hier extra financiën voor ontvangen en deze beschikbaar stellen aan de jeugdgezondheidszorg. We komen hier te zijner tijd op terug bij de Bestuurscommissie Gezondheid.

Forensische Geneeskunde

Sinds 2018 wordt door de overheid ingezet op de volgende plannen:

- Forensische medische expertise in Nederland (lijkschouw, niet bedoelende de eerstelijns schouw door de huisarts, en forensisch medisch onderzoek) wordt in principe ondergebracht bij en uitgevoerd door de GGD GHOR Nederland;
- De opleiding tot forensisch arts wordt vormgegeven via een profiel binnen de opleiding Arts Maatschappij en Gezondheid (M&G) en kan daarmee het predicaat medisch specialist Arts M&G verlenen aan de forensisch artsen;
- In afwachting van het vernieuwde profiel opleiding Arts M&G gaat een tijdelijke opleiding van start waarmee binnen vier jaar 30 forensisch artsen opgeleid worden. Het Rijk stimuleert deze ontwikkeling met een bijdrage van € 6 miljoen;
- Medische arrestantenzorg valt onder artikel 2:38 van de Aanbestedingswet voor sociale of maatschappelijke diensten. De verantwoordelijke organisatie is voornemens om deze aanbesteding in afzienbare tijd uit te zetten.

Om te voldoen aan de opzet van de aanbesteding voor de medische arrestantenzorg in Noord-Nederland zullen de drie noordelijke GGD'en, zoals vorig jaar afgesproken, gezamenlijk een offerte uitbrengen. Deze gezamenlijkheid vereist ook een intensivering van de samenwerking en een brede investering in het vak. Dit zal op termijn er ook aan kunnen bijdragen dat de ervaren werkdruk afneemt, doordat we de benodigde forensische medische expertise gezamenlijk kunnen invullen. Met deze ontwikkelingen verwachten wij goed voorbereid te zijn op de toekomst.

Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen – Brandweer

Vrijwilligheid

Door de invoering van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) is duidelijk geworden dat het huidige stelsel met brandweervrijwilligers volgens de huidige wet- en regelgeving niet langer houdbaar is. Het Veiligheidsberaad en de minister van Justitie & Veiligheid (J&V) hebben om die reden een denktank opdracht gegeven met oplossingsrichtingen te komen voor een fundamenteel onderscheid tussen beroepskrachten en vrijwilligers bij de brandweer. Doel is te voldoen aan de wet- en regelgeving.

Belangrijke voorwaarden zijn de inzet tijdens daguren, innovatie en technologische ontwikkelingen en de woon-werkafstand. Het betreft niet alleen een oplossing voor de rechtspositie van de brandweervrijwilligers. De lokaal verankerde betrokkenheid van vrijwilligers bij de brandweer moet behouden blijven. Op 9 december 2019 bespreken het Veiligheidsberaad en de minister de denkrichtingen hiervoor. De denkrichtingen kunnen gaan zorgen voor wijziging in de rechtspositie en de uitvoering van de brandweertaken met mogelijke financiële risico's voor de veiligheidsregio's. Het bestuur wordt hierover actief geïnformeerd.

Opkomsttijden brandweer

Het Besluit veiligheidsregio's (Bvr) wordt per 1 juli 2021 aangepast. De objectgerichte opkomsttijden bij brand worden vervangen voor gebiedsgerichte opkomsttijden. Het is aan Brandweer Fryslân om te berekenen of voldaan kan worden aan deze gebiedsgerichte opkomsttijden. Samen met het bestuur wordt bepaald welke maatregelen worden genomen om te kunnen voldoen. Het behoud van de kwaliteit van de brandweezorg staat bij de wijziging voorop. Samen met de Inspectie J&V zal door middel van pilots in het land bekeken worden hoe aan de nieuwe opkomsttijden en voorwaarden kan worden voldaan. De uitkomsten hiervan worden samen met het beeld van Brandweer Fryslân gedeeld met het bestuur.

Daarnaast zal na aanpassing van het Bvr gerapporteerd moeten worden over de opkomsttijden van alle brandweervoertuigen. Nu wordt alleen gerapporteerd over de eerste tankautospuit. Op dit moment is het niet mogelijk de opkomsttijden van alle voertuigen in beeld te brengen. Hiervoor moet de informatievoorziening worden verbeterd. Deze verbetering maakt onderdeel uit van één van de businesscases ter versterking van onze bedrijfsvoering.

Openbaar Meldsysteem (OMS)

Na diverse onderzoeken en een gerechtelijke uitspraak komen de inkomsten voor de regierol op het OMS per juni 2020 te vervallen. Dit betreft een structureel bedrag van € 200.000. In de Kaderbrief 2020 is toegezegd dat aan het bestuur wordt voorgelegd hoe hiermee om te gaan. Op dit moment worden de gevolgen en mogelijke maatregelen bij afdeling Risicobeheersing in beeld gebracht. Het bestuur wordt hierover geïnformeerd in de vergadering van februari 2020.

Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen - Crisisbeheersing

Bevolkingszorg

De piketten bevolkingszorg betreft een gemeentelijke taak. Omdat niet iedere gemeente voldoende medewerkers heeft om deze piketten te vullen, is ervoor gekozen dit als Friese gemeenten gezamenlijk te doen. Veiligheidsregio Fryslân is daarbij gevraagd om dit financieel te regelen, zodat de piketkosten worden gedeeld op basis van het aantal inwoners per gemeente. In de overeenkomst met de betreffende gemeenten is afgesproken dat de piketvergoedingen eens in de vijf jaar worden geïndexeerd. De laatste indexering dateert van 1 januari 2016, wat betekent dat de vergoeding per 1 januari 2021 op het dan geldende prijspeil zal worden geïndexeerd.

Uit de 'Operatie doorlichting begroting 2019' komt naar voren dat in 2021 een uitzetting dient plaats te vinden van de piketten die worden ingevuld door medewerkers die niet bij de Veiligheidsregio Fryslân in dienst zijn. Dit betreft het verschil tussen het prijspeil van schaal 9, trede 11 op 1 januari 2016 en 1 januari 2021. Conform afspraak wordt deze aanpassing meegenomen in de kaderbrief 2021. Met de huidige systematiek van het één keer in de vijf jaar indexeren valt een eventuele verhoging buiten het meerjarig perspectief. Om de voorspelbaarheid van deze post te vergroten, wordt dit nu jaarlijks geïndexeerd.

Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen – Organisatie

De inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen binnen dit programma zijn gebundeld in het voorstel 'toekomstbestendige bedrijfsvoering'. Naast dit voorstel zijn er geen andere ontwikkelingen die leiden tot aanpassingen of bijstellingen binnen dit programma.

Huidig financieel kader

Het op dit moment geldende financiële kader is vastgesteld in de kaderbrief 2020-2023 en werkt door in de meerjarenbegroting 2020-2023. De totale gemeentelijke bijdrage zoals vastgesteld in de begroting 2020-2023, inclusief 2024 is meerjarig als volgt:

	2021	2022	2023	2024*
Gemeentelijke bijdrage (begroting 2020)	62.892	62.892	62.892	62.892
- Uitzetting kapitaallasten dekkingsplan 2.0	440	880	1.320	1.760
- Nieuwbouw Oudega		75	75	75
<i>Totaal beleidsontwikkelingen 2020-2023</i>	<i>440</i>	<i>955</i>	<i>1.395</i>	<i>1.835</i>
- Cao / ABP 3,4%	1.393	2.991	4.644	6.354
- Cpi 1,8%	454	850	1.278	1.701
<i>Totaal autonome ontwikkelingen 2020-2023</i>	<i>1.847</i>	<i>3.841</i>	<i>5.922</i>	<i>8.055</i>
<i>Totaal effecten 2020-2023</i>	<i>2.287</i>	<i>4.796</i>	<i>7.317</i>	<i>9.890</i>
Meerjarig beeld (vastgesteld begroting 2020)	65.179	67.688	70.209	72.782

* bijdrage 2024 is niet opgenomen in de begroting 2020, maar bepaald volgens dezelfde uitgangspunten

De totale begroting van de VRF bestaat uit meer dan alleen de bijdragen van de Friese gemeenten. Voor 2021 ziet de begroting er in het huidige geldende kader 2020-2021 als volgt uit:

Totale lasten	80.071
Rijksbijdrage BDuR	7.161 -/-
Opbrengst maatwerk en diensten derden	7.731 -/-
Gemeentelijke bijdrage (zie tabel hierboven)	65.179

Nieuw financieel kader

De beleidsmatige en autonome financiële ontwikkelingen leiden tot een nieuw kader:

Kader 2021-2024	2020	2021	2022	2023	2024
Gemeentelijke bijdrage 2020	62.892	65.179	67.688	70.209	72.782
<i>Structureel</i>					
- Omgevingswet	pm	pm	pm	pm	pm
- Zorg en Veiligheid (WvGGZ)	483	483	483	483	483
- Zorg en Veiligheid (AVE)	45	45	45	45	45
- Kansrijke Start	80	80	pm	pm	pm
- Toekomstbestendige bedrijfsvoering (variant 1)	605	1.305	1.305	1.305	1.305
- Vrijwilligheid	0	pm	pm	pm	pm
<i>Incidenteel</i>					
- Toekomstbestendige bedrijfsvoering (variant 1)	250	475	320	58	
- Informatiemanagement op orde brengen	200	200			
- Onderzoek bestuurderstevredenheid	50				
- Kapitaalslasten	pm				
<i>Totaal beleidsontwikkelingen 2021-2024</i>	<i>1.713</i>	<i>2.588</i>	<i>2.153</i>	<i>1.891</i>	<i>1.833</i>
- Cao: loonontwikkeling incl. werkgeverslasten	56	200	-138	-623	-1.122
- Cao: bijdrage zorgverzekering en vakbond		231	231	231	231
- Cpi structureel 1,8% (voorlopig naar 2,8%)		354	320	289	262
- Financiering 2% geïnvesteerd vermogen		pm	pm	pm	Pm

Kader 2021-2024	2020	2021	2022	2023	2024
- Rijksvaccinatieprogramma	pm	pm	pm	pm	Pm
- Verzekeringen	100	100	100	100	100
- Piketten bevolkingszorg		49	49	49	49
- BDuR	-137	-137	-137	-137	-137
- OMS	0	pm	pm	pm	Pm
Totaal autonome ontwikkelingen 2021-2024	19	797	425	-91	-617
Totaal effecten 2021-2024	1.732	3.385	2.578	1.800	1.216
Bijdrage WvGGZ	-483	-483	-483	-483	-483
Bijdrage Kansrijke Start	-80	-80	pm	pm	pm
Totaal effecten 2021-2024 (exclusief WvGGZ en Kansrijke Start)	1.169	2.822	2.095	1.317	733
Procentuele ontwikkeling	1,9%	4,3%	3,1%	1,9%	1,0%
Gemeentelijke bijdrage	64.061	68.001	69.783	71.526	73.515

Variant 1

Gemeentelijke bijdrage (variant 1)	64.061	68.001	69.783	71.526	73.515
Omgevingswet	50	130	130	130	130
Gemeentelijke bijdrage	64.111	68.131	69.913	71.656	73.645

Variant 2

Gemeentelijke bijdrage (variant 1)	64.061	68.001	69.783	71.526	73.515
Businesscases	545	1.563	1.399	1.209	1.209
Gemeentelijke bijdrage	64.606	69.564	71.182	72.735	74.724

Autonome ontwikkelingen

Indexering loonkosten / ABP

In 2019 is een nieuwe cao afgesproken met een geldigheid tot 1 januari 2021. Deze nieuwe cao laat een lagere loonstijging zien dan eerder in de meerjarenbegroting is opgenomen. Bij gelijkblijvende premies voor het ABP is er meerjarig een voordeel te verwachten, waarbij is uitgegaan van de indexering voor de loonkosten van de macro-economische verkenning van het CPB. In de septembercirculaire van het gemeentefonds zijn deze cijfers vermeld (2021: 2,9%, 2022: 2,5% 2023: 2,3% en 2024: 2,3%).

Cao-bijdrage zorgverzekering en vakbond

Naast de loonontwikkeling zijn in de afgesloten cao ook afspraken gemaakt over een werkgeversbijdrage in de kosten van de zorgverzekering. Afhankelijk van het salaris van een medewerker bedraagt de vergoeding € 168 of € 296 per jaar. Verder is overeengekomen dat de gemeentelijke werkgevers een werkgeversbijdrage aan de vakbonden afdragen.

Indexering materiële kosten

De indexering voor materiële kosten is gebaseerd op de consumentenprijsindex (CPI) over de maand november, ruim een jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar. De CPI over november 2019, die de basis vormt voor de indexering materiële kosten voor deze kaderbrief, is **2,8%**. In de vorige kaderbrief was uitgegaan van een gemiddelde stijging van 1,8% per jaar. Conform de septembercirculaire van het gemeentefonds is voor de jaren 2022 ev. uitgegaan van een indexering voor materiële kosten van 1,6% per jaar.

Financiering

Naast loon- en prijsontwikkelingen wordt jaarlijks ook naar de rente gekeken als input voor de kaderbrief. Met de uitkomst van Operatie Doorlichting Begroting is de omslagrente nu bijgesteld van

2,5% naar 2%. Met het toenemen van het investeringsvolume en de gekozen lineaire afschrijvingsystematiek zullen de rentelasten de komende jaren naar verwachting eerst stijgen.

Rijksvaccinatieprogramma

De ontwikkelingen rondom het RVP zijn geschetst in de paragraaf “Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen – Gezondheid” van deze kaderbrief. Vooralsnog wordt de uitvoering van deze extra vaccinaties via het RIVM gefinancierd. De septembercirculaire van het gemeentefonds bevat dan ook geen nieuwe informatie betreffende het RVP. Zodra de financiering via het gemeentefonds verloopt, zal de VRF de gemeenten hierover via de bestuurscommissie Gezondheid informeren.

Verzekeringen

In 2018 is de ongevallenz verzekering voor repressief personeel aanbesteed. Zoals gemeld in Operatie Doorlichting Begroting is de uitkomst van deze aanbesteding dat er sprake is van een hogere verzekeringspremie. Deze stijging van de verzekeringspremie kan niet worden opgevangen binnen de begroting en leidt tot een uitzetting van € 100.000.

Piketten bevolkingszorg

Zoals in paragraaf “Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen – Crisisbeheersing” is vermeld, betreft piketten bevolkingszorg een gemeentelijke taak. Conform de huidige overeenkomst met gemeenten worden de piketvergoedingen eens in de vijf jaar geïndexeerd. In het financieel kader is rekening gehouden met aanpassing van de vergoeding per 1 januari 2021 en vervolgens met een jaarlijkse indexering van deze piketvergoedingen.

BDuR

De meest recente BduR-circulaire laat een structurele stijging zien van € 137.000 per jaar. Dit is ten opzichte van de meerjarenbegroting dan ook een structurele meevaller. Een eventuele aanvullende jaarlijkse compensatie voor loon-/prijsontwikkeling wordt conform bestuursbesluit toegevoegd aan de bestemmingsreserve FLO.

Onzekerheden en risico's

Van de hiervoor genoemde beleidsmatige en autonome ontwikkelingen is bekend welk effect zij hebben op onze begroting. Om deze reden zijn de financiële gevolgen dan ook vertaald in het meerjarig financieel kader.

Daarnaast is er nog een aantal ontwikkelingen dat in de toekomst mogelijke impact kan hebben op het beleid en de begroting. Er is echter nog niet altijd bekend wanneer deze ontwikkelingen zich gaan voordoen. Deze zaken zijn om die reden nog niet vertaald in de begroting. De belangrijkste risico's zijn hieronder opgenomen.

Externe veiligheid

Sinds de inwerkingtreding van het Besluit externe veiligheid (Bevi) in 2004 ontvangen (regionale) brandwerven de Impuls OmgevingsVeiligheid (IOV)-gelden. Eerst bedoeld als impuls voor de uitvoering van de toen nieuwe taken op het gebied van externe veiligheid en sinds 2015 voor de voorbereiding op de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

Brandweer Fryslân ontvangt jaarlijks € 100.000. Dit bedrag wordt ingezet voor het reguliere advieswerk aan gemeenten, provincie, rijk en defensie. Ook geeft het dekking aan het project Omgevingswet (onderdeel brandweer) en het bekostigen van de projecten die samen met de veiligheidsregio's Groningen en Drenthe worden uitgevoerd.

Door een verschuiving van verantwoordelijkheden bij de ministeries is vanaf 2021 een korting op de IOV-gelden te verwachten. Precieze duidelijkheid hierover wordt eind dit jaar verwacht. Ook kunnen dan de gevolgen en mogelijke maatregelen voor afdeling Risicobeheersing in beeld worden gebracht. Het bestuur wordt hierover geïnformeerd in de vergadering van februari 2020.

Vrijwilligheid brandweer

Het huidige stelstel met brandweervrijwilligers is volgens huidige wet- en regelgeving niet toekomstbestendig. Landelijk wordt nagedacht en gesproken over mogelijkheden om dit op te vangen. De denkrichtingen kunnen zorgen voor wijziging in de rechtspositie en de uitvoering van de brandweertaken met mogelijke financiële risico's voor de veiligheidsregio's. Het bestuur wordt hierover actief geïnformeerd.

Functioneel leeftijdsontslag (FLO)

Door wijziging in diverse wet- en regelgeving, waaronder de CAO verhoging en de afschaffing van de levensloopregeling, is de bestemmingsreserve eerder uitgeput dan waar rekening mee is gehouden op moment van overname. In de loop van 2020 is de impact van de wijzigingen financieel doorgerekend en zal er een voorstel komen om de voorziening FLO op peil te houden.

Forensische geneeskunde

De Nationale Politie zal de medische arrestantenzorg aanbesteden, waarbij de kans bestaat dat dit niet aan de GGD wordt gegund. Het directe financiële effect van het verliezen van de aanbesteding medische arrestantenzorg is het vervallen van het begrote voordeel. De gemeentelijke bijdrage stijgt dan met € 35.233. Voor de uitvoering van forensische geneeskunde is samenwerking in Noord-Nederland noodzakelijk. Binnen deze Noordelijke samenwerking is een efficiëntere inzet van artsen mogelijk. De verwachting is dat hiermee het vervallen van het begrote voordeel kan worden opgevangen.